

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра _____ політології _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Майя НІКОЛАСВА)

» вересня 20 22 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політичні режими сучасності

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 05 - Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 052 - Політологія

Освітньо-професійна програма: Політологія

ОНУ
2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Політичні режими сучасності». – Одеса:ОНУ, 2022. – 18с.

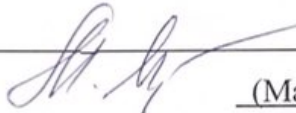
Розробники: **Шабанов Михайло Олександрович**, кандидат політичних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від. "29" 08 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (Василь ПОПКОВ)
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП _____

(Марія МІЛОВА)
(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) _____ факультету

Протокол № 1 від. "30" 08 2022 р.

Голова НМК _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від. "28" 08 2023 р.

Завідувач кафедри _____ (Василь ПОПКОВ)
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від. " _____ " _____ 20 _____ р.

Завідувач кафедри _____ (Василь ПОПКОВ)
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2 ІНДЗ* – <u>0</u> (вид завдання)	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>052-Політологія</u> (код і назва) Спеціалізації: _____ (назва) Рівень вищої освіти: Перший рівень	Нормативна ОКЗ4	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		3-й	3-й
		<i>Семестр</i>	
		5-й	6-й
		<i>Лекції</i>	
		20 год.	10 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		10 год.	0 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		0 год.	0 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	80 год.
у т.ч. ІНДЗ*			
Форма підсумкового контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання курсу полягає у засвоєнні студентами поняття політичного режиму, його сутнісних рис, розкриття структури, функцій і типології політичних режимів як складової частини загального соціально-політичного процесу.

Завдання: опрацювати основну джерельну базу і літературу по даній дисципліні,

- проаналізувати важливі елементи політичного режиму та визначити фактори, що впливали на створення різноманітних політичних режимів минулого та сучасності.
- оволодіти категоріальним і понятійним апаратом із приводу дослідження політичних режимів, отримати знання про еволюцію та сучасний стан розвитку політичних режимів у різних країнах світу;
- визначити системні риси прояву сучасного демократичного режиму на регіональному рівні Півдня України (Одеська, Миколаївська, Херсонська області);
- провадити поточний моніторинг діяльності локальних владних коаліцій політичної еліти, «локальних політичних режимів» в умовах політичної децентралізації в Україні;

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Інтегральної компетентності (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Загальних компетентностей (ЗК): **ЗК01.** Знання предметної області та розуміння професійної діяльності; **ЗК04.** Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальних компетентностей (СК): **СК01.** Здатність використовувати категорійно – понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки; **СК02.** Здатність застосовувати політологічне мислення для розв’язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки. **СК03.** Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах. **СК04.** Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти: **РН03.** Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності. **РН07.** Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення. **РН09.** Вміти застосовувати політологічне мислення для розв’язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки. **РН10.** Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач також повинен:

знати:

- необхідний комплекс джерел до курсу;
- основні та актуальні проблеми тематики даного курсу;
- особливості розвитку політичних режимів.

вміти:

- узагальнювати фактичний матеріал, набутий під час лекцій та самостійно опрацьованої політологічної літератури до курсу;
- орієнтуватися у особливостях політичних режимів;

- визначати основні напрямки наукових досліджень з визначеної проблематики в різні періоди;
- робити висновки з вивченої теми.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Концептуальні засади феномену політичного режиму

Тема 1. Політичний режим: поняття та основні підходи

Поняття «режим». Політичний режим та політична система. Політичний та державний режим. Системні риси політичного режиму у генетичному вимірі дослідження. Східна політична думка та уявлення щодо політичного режиму. Конфуціанство. Даосизм. Легізм. Антична політична філософія. «Ідеальна держава» Платона. Аристотель. Марксизм. Ідея соціального порядку. М. Вебер та школа «елітології». Новітні підходи до аналізу політичного режиму. Ж.-Л. Кермонн. Інституційний підхід. Соціологічний підхід. Концепції М. Дюверже, Г. Ласуела. Сучасні погляди на політичний режим. Е. Шілз. М. Бунге та концепція «інтегральної технодемократії». А. Лейпхарт.

Тема 2. Історичні витоки та форми політичних режимів

Східні деспотії. Політичні режими у містах-державах Давньої Греції. Демократія, аристократія, олігархія, тиранія. Політичні режими Давнього Риму: республіканський устрій, принципат, домінат. Політичні режими Середньовіччя та Нового часу. Абсолютизм. Консервативна та ліберальна концепції: теорія та практична реалізація.

Тема 3. Політична влада як стрижень політичного режиму

Влада як соціальний та культурний феномен. Політична влада та державне управління як засіб реалізації політики. Проблема легітимації влади. Компоненти легітимації влади. Фактори стабільності політичної влади та режиму. Державна влада та її особливості. Державні механізми управління та примусу. Політичне відчуження та його наслідки. Головні універсальні якості влади. Проблема демократизації влади в сучасній Україні.

Тема 4. Структура та особливості функціонування політичного режиму

Структура політичного режиму. Середовище та умови функціонування політичного режиму. Інституційна інфраструктура політичних режимів (держава, політичні партії, групи інтересів, групи тиску, неурядові організації). Задачі політичного режиму. Ресурси політичного режиму. Політична поведінка правлячого режиму. Засоби політичного режиму щодо підтримки стабільності та уникнення конфронтації.

Тема 5. Культурно-ідеологічна складова у функціонуванні політичного режиму

Політична культура. Політична ідеологія. Сучасні ідеології та їх взаємозв'язок з політичним режимом. Політична міфологія. Політичний режим та сучасне інформаційне суспільство. Роль ЗМІ у перетворенні сучасного політичного режиму та сукупності владних практик.

Змістовий модуль 2.

Базові аспекти функціонування сучасних політичних режимів та їх різновиди

Тема 6. Демократичний режим

Поняття «демократії». Історичні витoki демократичного режиму. Пряма демократія. Представницька демократія. Демократична організація суспільства, принцип поділу влади в системі державної влади. Превалювання тенденції до демократизації режимів за участю більшості народу в керівництві державними і суспільними справами, виборність органів влади, розмежування державної сфери громадського суспільства, економічна та політична свобода, альтернативні політичні рішення, високий рівень суспільного самоврядування, багатопартійність і існування опозиції. Хвилі демократизації сучасного суспільства.

Тема 7. Авторитарний режим

Поняття «авторитарний». Історичні витoki та умови конституювання авторитарних режимів. Авторитарні тенденції в політичних системах. Субординація суб'єктів політичних відносин. Реформаційний, стабілізаційний та деструктивний політичні режими. Військовий режим, монархічний режим (абсолютна монархія, дуалістична монархія), теократичний режим, персоніфікований режим. Субординація суб'єктів політичних відносин. Посткомуністичні режими СНД. Режим «керованої демократії» у Росії. Сучасні авторитарні режими Африки, Азії та Латинської Америки.

Тема 8. Тоталітарний режим: сутність, концепція та прояви

Поняття «тоталітарний». Історичні витoki тоталітарного режиму. Фашистський режим Б. Муссоліні. Тоталітарний режим у Німеччині. Сталінський режим. Франкістський режим в Іспанії. Структурованість тоталітарного суспільства. Модель З. Бжезінського та Ф. Хайека. Погляди Х. Арендт, К. Фрідріха, Х. Лінца, Дж. Талмона. Характерні ознаки тоталітарного політичного режиму.

Умови формування тоталітаризму: різка ломка усталених структур, маргіналізація різних соціальних груп; руйнування або відсутність сфер діяльності громадянського суспільства; поява сучасних ЗМІ; деформація політичної свідомості; відсутність демократичних традицій, схильність масової суспільної свідомості до насильницьких способів вирішення питань; накопичення державного досвіду вирішення соціальних проблем шляхом мобілізації багатомільйонних мас населення; наявність можливостей для створення розгалуженого апарату репресій і насильства. Тоталітарний режим та сучасність. Тоталітарні режими Куби, Північної Кореї. Тоталітарність як тенденція у сучасній державі та суспільстві.

Тема 9. Багатоманітність політичних режимів. Гібридний політичний режим. Міський політичний режим

Передумови багатоманітності політичних режимів. Типологія Х. Лінца. Військовий політичний режим. Теократичний політичний режим. Бюрократичний політичний режим. Характеристика сучасного мобілізаційного режиму. Тандемократія та «керована демократія». Персоналістський режим.

Гібридний політичний режим – на шляху до демократії. Шляхи зміни політичних режимів. Соціальна та політична революції. Соціальна революція. Історичні передумови соціальних революцій. Економічні фактори впливу на революції. Культурні та релігійні фактори впливу на революції. Революційні зміни режиму та реформування. Політична революція. «Бархатні революції». «Кольорові революції». Демократичний транзит. Революційна еліта. Революція Гідності.

Теорія міських політичних режимів К. Стоуна. Федералістські та плюралістичні режими. Прогресивні режими середнього класу. Структура та особливості функціонування міського політичного режиму. Процеси урбанізації та субурбанізації. Міські «ресурсні коаліції». Регіональний політичний режим та регіональні еліти. Взаємодія «центр – периферія».

Тема 10. Сучасний політичний режим в Україні

Історичні витоки сучасного політичного режиму в Україні. Умови формування політичного режиму в Україні. Правління Л. М. Кравчука. Правління Л. Д. Кучми: особливості політичного режиму «кучмізму». Помаранчева революція: результати політико-соціальних змін Конституційна реформа 2006 року. Президентство В. Ф. Януковича. Сучасний стан політичного режиму в Україні. Президентство П. О. Порошенко. Президентство В. О. Зеленського.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усьо го	у тому числі				Усь ого	у тому числі			
		лк	п	л	ср		лк	п	л	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1										
Концептуальні засади феномену політичного режиму										
Тема 1. Політичний режим: поняття та основні підходи	9	2	1	-	6	9	1	-	-	8
Тема 2. Історичні витоки та форми політичних режимів	9	2	1	-	6	9	1	-	-	8
Тема 3. Політична влада як стрижень політичного режиму	9	2	1	-	6	9	1	-	-	8
Тема 4. Структура та особливості функціонування політичного режиму	9	2	1	-	6	9	1	-	-	8
Тема 5. Культурно-ідеологічна складова у функціонуванні політичного режиму	9	2	1	-	6	9	1	-	-	8
Разом за 1 змістовий модуль	45	10	5	-	30	45	5	-	-	40
Змістовий модуль 2. Базові аспекти функціонування сучасних політичних режимів та їх різновиди.										
Тема 6. Демократичний режим	9	2	1	-	6	9	1	-	-	8
Тема 7. Авторитарний режим	9	2	1	-	6	9	1	-	-	8
Тема 8. Тоталітарний режим: сутність, концепція та прояви	9	2	1	-	6	9	1	-	-	8
Тема 9. Багатоманітність політичних режимів. Гібридний політичний режим. Міський політичний режим	9	2	1	-	6	9	1	-	-	8
Тема 10. Сучасний політичний режим в Україні	9	2	1	-	6	9	1	-	-	8
Разом за 2 змістовий модуль	45	10	5	-	30	45	5	-	-	40
Усього годин	90	20	10	-	60	90	10	-	-	80

5. Теми семінарських завдань

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Політичний режим: поняття та основні підходи	1
2	Тема 2. Історичні витоки та форми політичних режимів	1
3	Тема 3. Політична влада як стрижень політичного режиму	1
4	Тема 4. Структура та особливості функціонування політичного режиму	1
5	Тема 5. Культурно-ідеологічна складова у функціонуванні політичного режиму	1
6	Тема 6. Демократичний режим	1
7.	Тема 7. Авторитарний режим	1
8.	Тема 8. Тоталітарний режим: сутність, концепція та прояви	1
9.	Тема 9. Багатоманітність політичних режимів. Гібридний політичний режим. Міський політичний режим	1
10.	Тема 10. Сучасний політичний режим в Україні	1
		10

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин ден./ заоч.
1	Визначення феномену політичного режиму реферат / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	6 / 8
2	Історичні витоки та процеси режимного політогенезу / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	6 / 8
3	Владна складова політичного режиму / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	6 / 8
4	Структура та специфіка комунікації в межах сучасних політичних режимів / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	6 / 8
5	Роль політичної культури для функціонування режиму / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	6 / 8
6	Поняття «демократії». Історичні витоки демократичного режиму. Пряма демократія / реферат,	6 / 8

	підготовка до лекцій, практичних занять	
7	Поняття «авторитарний». Історичні витоки та умови конституювання авторитарних режимів. / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	6 / 8
8	Поняття «тоталітарний». Історичні витоки тоталітарного режиму / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	6 / 8
9	Передумови багатоманітності політичних режимів / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	6 / 8
10	Сучасний політичний режим в Україні як системна конструкція / реферат, підготовка до лекцій, практичних занять	6 / 8
	Разом	60 / 80

До самостійної роботи відноситься:

- [1] – підготовка до лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять;
- [2] – написання рефератів;

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Розробити аналітичну довідку щодо розвитку локальних коаліцій влади або локальних політичних режимів в умовах політики децентралізації Одеського регіону (або регіону походження здобувача вищої освіти). Визначити системні риси локальних режимів за системними рисами, легітимаційними практиками, співвідношенням влади та бізнесу тощо.

10. Методи навчання

Курс організовано у формі проведення лекційних та практичних занять. В рамках семінарських занять студенти обговорюють опрацьовані самостійно матеріали, а також готують реферативні аналітичні роботи. Фактичне проведення лекцій та практичних занять відбувається як аудиторно, так і з використанням онлайн-платформи zoom та інших доступних онлайн – платформ (зокрема Skype та Googl - Meet)

Методи навчання спрямовані на досягнення освітніх цілей та корелюють із компетенціями: знайомство з науковими теоріями; підготовка доповідей; дискусії з проблемних питань на практичних заняттях.

11. Методи контролю

Поточний контроль (засвоєння тематики предмету) проводиться у формі виступів студентів із доповідями (реферативними роботами) на семінарських заняттях та у формі усного опитування на практичних (семінарських) заняттях.

Основними критеріями оцінювання поточної успішності студентів є участь у семінарах, самостійна робота над вивченням основних проблем. Передбачена форма підсумкового контролю – залік – визначається робочим планом.

Загальними критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає здатність студента засвоїти категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на практичних заняттях, самостійне опрацювання тем.

Поточний контроль успішності здійснюється за десятибальною шкалою: "10" – відмінно (доповнення, коментарі участь у дискусії). Реферат, доповідь – 5 балів; есе – 3 бали. Контроль знань за результатами вивчення змістовного модуля оцінюється в 50 балів.

Періодичний контроль здійснюється методом тематичного експрес-тестування під час аудиторних занять.

Форма *підсумкового* контролю – залік в кінці семестру. (**залік проводиться як форма контролю у разі відсутності необхідної кількості набраних здобувачем балів.**)

Питання для підсумкового контролю

1. Що відображає поняття «політичний режим»?
2. Дайте визначення політичному режиму. Охарактеризуйте його як категорію та політичне явище.
3. Як співвідносяться поняття «політичний режим» і «політична система»?
4. Поняття, походження влади, її ресурси й види, суб'єкти.
4. Економічні та психологічні фактори влади і традиції.
5. Поліс – додержавне товариство або держава?
6. Східна деспотія як історична форма політичного режиму.
7. Особливості ліберально-демократичної моделі влади на Заході.
8. Консервативний погляд на проблематику функціонування політичного режиму в історичній ретроспективі.
9. Структура політичного режиму
10. Особливості функціонування політичного режиму
11. Інституційна інфраструктура політичних режимів (держава, політичні партії, групи інтересів, групи тиску, неурядові організації).
12. Значення політичної культури та ідеології у функціонуванні політичних режимів.
13. Назвіть та охарактеризуйте механізми контролю політичним режимом інформаційних потоків у сучасному суспільстві.
14. Поняття та історичні витоки демократії.
15. Основні ознаки демократичного політичного режиму.
16. Основні сучасні моделі демократії.
17. Процес переходу до демократії.
18. Хантінгтон С. Хвилі демократизації.
19. Демократичний транзит.
20. Авторитарний режим: сутність, типології, сучасний стан.
21. Політичний режим «керованої демократії» у Росії: сутнісна характеристика та основні прояви.
22. Посткомуністичні режими.

23. Тоталітарний режим: сутнісна характеристика та основні прояви.
24. Історичні форми тоталітарного режиму: італійський фашизм, німецький націонал-соціалізм, сталінізм.
25. Тоталітарний режим та сучасність.
26. Феномен та концепт «тоталітарної демократії»
27. Історичні витоки політичного режиму в Україні.
28. Режим Л. М. Кравчука та особливості державотворення
29. Режим Л. Д.Кучми та централізаційні тренди
30. Помаранчева революція та правління В..А. Ющенко.
31. Авторитарний режим В. Ф. Януковича.
32. Сучасний політичний режим в Україні: сутнісна характеристика та тенденції розвитку.
33. Політичний режим П. О. Порошенко: системні зміни та виклики.
34. Політичний режим В. О. Зеленського у вимірі електоральних вподобань та трансформаційних зрушень.
35. Повномасштабна війна Росії проти України та її вплив на політико – режимні трансформації.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний та періодичний контроль		Сума балів
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	100
50	50	

Теми практичних занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Тема 1. Політичний режим: поняття та основні підходи	0 – 10 (опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 2. Історичні витоки та форми політичних режимів	0 – 10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 3. Політична влада як стрижень політичного режиму	0 – 10 (Реферативна робота, опитування)	0 – 10

Тема 4. Структура та особливості функціонування політичного режиму	0 –10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 5. Культурно-ідеологічна складова у функціонуванні політичного режиму	0 –10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 6. Демократичний режим	0 –10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 7. Авторитарний режим	0 –10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 8. Тоталітарний режим: сутність, концепція та прояви	0 –10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 9. Багатоманітність політичних режимів. Гібридний політичний режим. Міський політичний режим	0 –10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
Тема 10. Сучасний політичний режим в Україні	0 –10 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 10
	Всього за семінарські заняття	100
	Всього	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. *Робоча програма навчальної дисципліни «Політичні режими сучасності»*. URL: <http://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmvps/dystsypliny>
2. *Силабус курсу «Політичні режими сучасності»*.
URL: <http://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmvps/dystsypliny>
3. *Шабанов М. О. Сучасні політичні режими: концептуальні засади та практичний вимір : навч. посіб.* – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2022. 146 с. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/33480>

13. Рекомендована література

Основна

1. Бондарева К. В. Поняття політичних режимів як предмет юридичних досліджень. *Держава і право*. 2012. Вип. 57. С. 76-83.
2. Дзюбенко Ю. М. Феномен гібридних режимів в сучасному політичному просторі. Дис. ... канд. політ. наук: 23.00.026. – Одеса, 2016. 210 с.
3. Денисенко В. І. Формування та функціонування в Україні політичного режиму Віктора Януковича (2010–2014 рр.): монографія. – Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 878 с.
4. Казахстан: испытание «транзитом власти» / Аннет Бор, Биргит Брауэр, Найджел Гулд – Девис, Наргис Касенова, Джоанна Лиллис, Кейт Маллинсон, Джеймс Никси, Досым Сатпаев. Королевский Институт Международных Отношений Chatham House. 2019. 157 с.
5. Калиніна А. О. Виникнення тоталітаризму: умови формування та типологія. *Актуальні проблеми політики*. 2014. Вип. 51. С. 264-272.
6. Калиніна А. О. Від класичного тоталітаризму до сучасної демократії. *Актуальні проблеми політики*. 2014. Вип. 52. С. 281 – 288
7. Кисленко Р. Підходи до концептуалізації гібридного політичного режиму. *Вісник Львівського університету*. 2018. Вип. 19. С. 129 - 137
8. Литвин В. Політичні режими сучасності : інституційні та процесуальні виміри аналізу : навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. С. 377–410.

9. Люстрація в Україні як засіб легітимації нового політичного режиму / С. В. Бондаренко, І. А. Зайченко, Т. Л. Нагорняк, Ю. В. Пачос, М. А. Польовий. Політичне життя. 2018. №2. С. 14–18.
10. Мацієвський Ю. У пастці гібридності: зигзаги трансформацій політичного режиму в Україні (1991-2014). Чернівці: Книги – XXI, 2016. – 552 с.
11. Мацневский Ю. Псевдо -, квази - , или полу: какой политический режим формируется в Украине. *Ойкумена*. 2011. №8. С. 128 - 145
12. Політичний режим і народовладдя в Україні: політологічний аналіз: [Монографія] / За ред. проф. Ф.М. Рудича. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 456 с.
13. Польовий М. А. Деякі проблеми вибору методів моделювання для дослідження політичних процесів. Політичне життя. 2016. № 1– 2. С. 47–54.
14. Польовий М. А. Деякі результати верифікації прогнозу загроз політичній стабільності в Україні до 2030 р. Актуальні проблеми політики:збірник наукових праць / гол. ред. С. В. Ківалов; відп. за вип. Л. І. Кормич. Одеса, 2017. Вип. 60. С. 200–209. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/appol_2017_60_23
15. Польовий М., Полухіна А. Локальна демократія як важлива детермінанта муніципальної реформи в Україні: проблемні аспекти. *Evropský politický a právní diskurz*. 2020. Sv. 7, Vyd. 3. P. 128–133.
16. Ремізов А. Гібридний політичний режим: деякі проблеми концептуалізації. *Освіта регіону: політологія, психологія, комунікації*. 2012. №3. С. 67-72. Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/848>
17. Сарбаш К. О. Специфіка гібридного політичного режиму в сучасній Україні. Людина, суспільство, політика: актуальні виклики сучасності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 22-23 травня 2014 р.). Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2014. С. 100-103.
18. Сарбаш К. О. Конкурентний авторитаризм як різновид гібридного політичного режиму // Актуальні питання та проблеми розвитку сучасної цивілізації: історичні, соціологічні, політологічні аспекти: матеріали міжнар.

наук.-практ. конф. (Херсон, 17-18 квітня 2015 р.). Херсон: Вид. дім «Гельветика», 2015. С. 203-206.

19. Сарбаш К. О. Методологічне значення концепції гібридного політичного режиму в транзитологічних дослідженнях // Рівень ефективності та необхідність впливу суспільних наук на розвиток сучасної цивілізації: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 27-28 лютого 2015 р.). Львів: ГО «Львівська фундація суспільних наук», 2015. С. 86-90.

20. Сарбаш К. О. Неліберальна демократія як різновид гібридних політичних режимів // Суспільні науки XXI століття: перспективні та пріоритетні напрями досліджень: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 1 серпня 2015 р.). Дніпро: НО «Відкрите суспільство», 2015. С. 119-123

21. Фісун О. Неформальні інститути та неопатримоніальна демократія в Україні. *Агора*. 2016. № 17. С. 9-13.

23. Hendriks F. European Subnational Democracy : Comparative Reflections and Conclusions / Frank Hendriks, John Loughlin, Anders Lidström // Hendriks F. The Oxford Handbook of Local and Regional Democracy in Europe / Frank Hendriks, John Loughlin, Anders Lidström. – Oxford Handbooks Online, 2010. – P. 715–742.

Додаткова

1. Вансович С. Г. Дискурс тоталітаризму (політологічний аспект). Монографія. / Вансович С. Г. – Кам'янець-Подільський, 2008. – 200 с.

2. Ладані В. Консолідація демократії в період системної трансформації: концептуальні засади дослідження. *Грані*. 2014. № 1 (105). С. 69–75.

3. Литвин В. Концепти "дефектної" та "вбудованої" демократії: дефініція та генералізація. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2012. № 6 (62). С. 68–90

Електронні інформаційні ресурси

1. Слово і діло. URL: <https://www.slovoidilo.ua/>

2. Київський міжнародний інститут соціологічних досліджень. URL: <https://kiis.com.ua/>

3. Центр Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/>

4. Nations in Transit. URL: <http://www.freedomhouse.org/report-types/nations-transit>

5. Freedom in the World. URL: <http://www.freedomhouse.org/report-types/freedom-world>